

Sygn. akt II Ca 288/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Protokolant Starszy sekretarz sądowy Krystyna Melchior

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko K. R.

o zapłatę kwoty 1930,64 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 22 grudnia 2015 roku, w sprawie VIII C 1692/15

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok:

a) w punkcie II w ten sposób, że zasądza od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. dodatkowo kwotę 192,13 zł (sto dziewięćdziesiąt dwa złote trzydzieści groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 8 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

b) w punkcie III w ten sposób, że zasądzoną od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 401,38 zł (czteryście jeden złoty trzydzieści osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższa do kwoty 466,42 zł (czteryście sześćdziesiąt sześć złotych czterdzieści dwa grosze);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 55,69 zł (pięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 288/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 8 stycznia 2015 roku powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej – K. R. kwoty 1930,64 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu w kwocie 630,38 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał między innymi, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zawartej w dniu 10 grudnia 2013 roku w formie elektronicznej (k. 3-6).

*

W dniu 23 stycznia 2015 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty uwzględniający powództwo w całości (k. 6v).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 23 stycznia 2015 roku pozwana wniosła sprzeciw (k. 7).

*

W piśmie procesowym z dnia 2 czerwca 2015 roku, wniesionym do Sądu w dniu 3 czerwca 2015 roku, powód wyjaśnił, że:

1) na roszczenie numer 1 wskazane w pozwie w kwocie 1200 zł składa się łączna kwota pożyczki wypłaconej pozwanej w dniu 12 grudnia 2013 roku – dwa przelewy po 600 zł;

2) na roszczenie numer 2 wskazane w pozwie w kwocie 192,13 zł składają się odsetki liczone od pełnej kwoty kapitału pożyczki – 1200 zł za okres od 12 grudnia 2013 roku (dzień wypłaty pożyczki) do dnia 7 stycznia 2015 roku (dzień poprzedzający dzień wniesienia pozwu) w wysokości odsetek maksymalnych;

3) na roszczenie numer 3 wskazane w pozwie w kwocie 538,51 zł składają się:

a) opłata i prowizja od wypłaty środków (pierwszej transzy wypłaty) – 15 zł i 90 zł,

b) opłata i prowizja od wypłaty środków (drugiej transzy wypłaty) – 15 zł i 90 zł,

c) opłata miesięczna za utrzymanie konta (pierwsza) – 50 zł,

d) opłata miesięczna za utrzymanie konta (druga) – 50 zł,

e) opłata za pisemne upomnienie pierwsze – 45 zł,

f) opłata za pisemne upomnienie drugie – 45 zł,

g) opłata za pisemne upomnienie trzecie – 10 zł,

h) opłata za pisemne upomnienie czwarte – 45 zł,

i) opłata za pisemne upomnienie piąte – 45 zł,

j) odsetki od opłat i prowizji wymienionych pod literami a)-f) za okres od dnia 13 maja 2014 roku do dnia 7 stycznia 2015 roku, obliczone według stopy odsetek maksymalnych – 38,51 zł (k. 14-14v).

*

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. zasądził od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 1200 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 401,38 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jest przedsiębiorcą zarobkowo zajmującym się udzielaniem kredytów w formie elektronicznej poprzez stronę www.euroloan.pl.

Sąd ustalił, że w dniu 22 grudnia 2013 roku pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W., jako kredytodawcą, a K. R., jako kredytobiorcą, została zawarta umowa kredytu kwoty 1200 zł, którą powód przekazał pozwaną w dwóch ratach: pierwszą w dniu 22 grudnia 2013 roku w kwocie 600 zł i drugą w dniu 22 grudnia 2013 roku w kwocie 600 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że termin zwrotu kredytu nie został określony przez strony. Pozwana do dnia wyrokowania nie spłaciła na rzecz powoda zobowiązania wynikającego z umowy z dnia 22 grudnia 2013 roku.

Sąd wskazał, że oparł ustalenia faktyczne na dowodach w postaci dwóch potwierdzeń przelewów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron i co do których żadna ze stron nie zgłaszała zarzutu w zakresie prawdziwości, czy też braku autentyczności.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlega uwzględnianiu częściowo, to jest co do kwoty 1200 zł z odsetkami ustawowymi za okres od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. Powód, jako przedsiębiorca, którego zarobkowa działalność polega na udzielaniu kredytów w formie elektronicznej poprzez stronę www.euroloan.pl, dowiódł, że pomiędzy nim a pozwaną doszło do zawarcia w dniu 22 grudnia 2013 roku umowy kredytu.

Sąd wskazał, że do umowy tej znajduje zastosowanie uregulowanie zawarte w ustawie z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 2013, poz. 1422).

Sąd wskazał, że zawarta pomiędzy stronami umowa, określona jako umowa pożyczki, pod względem prawnym stanowi kredyt konsumencki zawierany na odległość w rozumieniu art. 5 pkt 13 w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 roku, Nr 126, poz. 715) oraz art. 6 i następną ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 2012, poz. 1225).

Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy miały charakter sporny. Pozwana zakwestionowała fakt zawarcia z powodem umowy pożyczki. Nie odniosła się natomiast do znajdujących się w aktach sprawy dwóch potwierdzeń przelewów, a tym samym przekazania jej przez powoda kwoty 1200 zł z tytułu umowy. Zaprzeczała natomiast, że powód wzywał ją do spłaty zobowiązania.

Sąd wskazał, że na powodzie ciążył obowiązek udowodnienia, że zawarł z pozwaną umowę, a w jej wyniku przekazał jej dochodzoną tytułem kapitału kwotę, a ponadto ustalił z pozwaną warunki i koszty spłaty kredytu na zasadach przedstawionych w pozwie.

Sąd uznał, że powód udowodnił jedynie fakt zawarcia umowy oraz kwotę, jakiej „udzielił” pozwaną. Wynika to nie z przedstawionego przez powoda dowodu, zatytułowanego „umowa pożyczki odnawialnej”, której zawarciu pozwana zaprzeczyła, lecz z dwóch potwierdzeń przelewów kwot po 600 zł tytułem pożyczki. Złożone do akt dowody przelewów ponad wszelką wątpliwość dowodzą bowiem, że łączna kwota 1200 zł została przelana na konto pozwaną. Dowody te wskazują ponadto, że tytułami obu przelewów była pożyczka. Powód nie udowodnił jednak warunków zawartej umowy. Powód powołując się bowiem na umowę, której zawarciu pozwana zaprzeczyła, a która powinna mieć formę pisemną, a ponadto sformułowaną w sposób jasny i zrozumiały, miał obowiązek udowodnić nie tylko przekazanie kwoty kapitału, ale także, że pozwany wyraził wolę spłaty pożyczki na warunkach określonych w pozwie. Do zawarcia umowy mogło bowiem dojść jedynie ma skutek złożenia zgodnych oświadczeń woli obu stron, a także powód był zobowiązany udowodnić.

Sąd wskazał, że umowa z dnia 22 grudnia 2013 roku została zawarta na odległość, w systemie teleinformatycznym, i dlatego dowody przedstawione przez powoda są wolne od podpisów wystawcy i pozwanego.

Sąd Rejonowy wskazał, że miał na względzie przepis art. 61 § 2 k.c. i wyjaśnił, że w stanie prawnym przed dodaniem do art. 61 k.c. § 2, Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że oświadczenie woli w postaci elektronicznej dokonywane on-line zostaje złożone z chwilą jego przejścia do systemu informatycznego prowadzonego i kontrolowanego przez odbiorcę, to jest w momencie przyjęcia oświadczenia przez serwer odbiorcy i zarejestrowania na nim odpowiednich danych.

Sąd wskazał, że powód nie udowodnił jednak, że pozwana wprowadziła swoje oświadczenie woli do środka komunikacji elektronicznej w rozumieniu powołanego przepisu, a tym samym, że pozwana zaakceptowała warunki i termin spłaty kredytu, na które powołuje się powód. Zawierając umowę na odległość w warunkach systemu teleinformatycznego powód nie zadbał bowiem o zgromadzenie takich dokumentów, które wykazałyby powyższe okoliczności.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy powołał przepis art. 100 zd. 1 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 22 grudnia 2015 roku apelację wniósł powód, reprezentowany przez pełnomocnika, wskazując, że zaskarża wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II oraz rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III wyroku „co do kwoty powyżej 401,38 zł”.

Powód zarzucił:

„1) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do dokonania błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że pozwana nie zapoznała się z warunkami Umowy Pożyczki Odnawialnej oraz jej nie zaakceptowała, podczas gdy procedura zawarcia umowy pożyczki E. w formie elektronicznej jest tak skonstruowana, że zostaje ona zawarta dopiero po otrzymaniu przez pożyczkobiorcę projektu Umowy Pożyczki wraz z załącznikami oraz po akceptacji przez pożyczkobiorcę treści tej Umowy wraz załącznikami,

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 2 Kodeksu Cywilnego poprzez dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli stron Umowy Pożyczki Odnawialnej oraz przyjęcie, że pozwana nie wprowadziła swojego oświadczenia woli do środka komunikacji elektronicznej a tym samym pozwana nie zaakceptowała warunków i treści Umowy Pożyczki Odnawialnej, podczas gdy procedura zawarcia Umowy pożyczki E. w formie elektronicznej jest tak skonstruowana, że zostaje ona zawarta dopiero po otrzymaniu przez pożyczkobiorcę projektu Umowy Pożyczki wraz z załącznikami oraz po akceptacji przez pożyczkobiorcę treści tej Umowy wraz załącznikami”.

Powód wniósł o:

„1. zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 730,64 zł wraz z należnymi za opóźnienie odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za obie instancje,

ewentualnie

2. uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za obie instancje”.

Pozwana nie zajęła stanowiska w przedmiocie apelacji powoda.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo zasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy, przy czym, biorąc pod uwagę treść i cel tej umowy, należy stwierdzić, że była to typowa umowa pożyczki pieniężnej, nie zaś umowa kredytu, na podstawie której wypłacone środki przekazane byłyby na sfinansowanie oznaczonego celu. Niewątpliwie jednak zawarta przez strony umowa była umową o kredyt konsumencki w znaczeniu określonym przez przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2014 r., poz. 1497 – tekst jednolity ze zm.).

Sąd Rejonowy uznał, że powód nie udowodnił treści umowy, jaką strony zawarły. Stanowisko Sądu pierwszej instancji jest częściowo niekonsekwentne. Sąd przyjął bowiem, że do zawarcia umowy pożyczki doszło poprzez złożenie przez strony oświadczeń woli w formie elektronicznej (sąd ustalił prawidłowo, że strony nie podpisywały żadnych dokumentów). Potwierdzeniem zawarcia umowy było niewątpliwie wykonanie tej umowy przez pożyczkodawcę i wypłacenie pożyczkobiorcy w formie bezgotówkowej dwóch kwot po 600 zł. Skoro zatem Sąd uznał, że do zawarcia umowy doszło, to powinien wskazać, jaka była chociażby minimalna treść zawartej umowy.

Już z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że treścią umowy było pożyczanie pozwanej kwoty 1200 zł. W dwóch poleceniach przelewu kwot 600 zł na rachunek pozwanej wskazano, że przelewane środki stanowią wypłatę pożyczki (k. 20-21). Pieniądze zostały przekazane nie tytułem darowizny, zapłaty ceny, czy też jako świadczenie nienależne lub jeszcze inne świadczenie, ale jako pożyczka.

Jeżeli doszło do zawarcia umowy pożyczki poprzez złożenie oświadczeń woli w formie elektronicznej, to jest to konsekwencją tego, że oświadczenia woli obu stron umowy zostały złożone odpowiednio stronie przeciwnej. Nie można wprawdzie ustalić, czy ofertę zawarcia umowy pożyczki złożył pożyczkobiorca, czy też pożyczkodawca, jednak wypłata środków pieniężnych na rachunek pozwanej jednoznacznie wskazuje, że do zawarcia umowy doszło.

Przy zawarciu umowy powód posługiwał się wzorcami umownymi – wzorem umowy, regulaminem, tabelą, co do których brak jest podstaw do przyjęcia, że zostały przygotowane wyłącznie na użytek zawarcia umowy z pozwaną. Brak jest podstaw do przyjęcia, że treść oświadczeń woli złożonych przez powoda i pozwaną w formie elektronicznej, a mających wyznaczać treść umowy pożyczki, mogła ograniczyć się do zdawkowych sformułowań, zawężających treść umowy jedynie do oznaczenia kwoty i wskazania, że jest ona pożyczana, tym bardziej, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się udzielaniem pożyczek.

Należy wziąć również pod uwagę okoliczność, że nie ma podstaw do przyjęcia, aby umowa została zawarta przez wymianę zwykłych wiadomości email. Z twierdzeń powoda wynika, że zawarcie umowy pożyczki poprzedza proces założenia konta na stronie internetowej powoda (zarejestrowania użytkownika), z podaniem swoich danych osobowych, po czym wniosek przyszłego pożyczkobiorcy przechodzi kolejne etapy weryfikacji. Twierdzeń tych pozwana nie kwestionowała.

Powyższe okoliczności mogą stanowić podstawę domniemania faktycznego, że umowa pożyczki, która została zawarta między stronami, obejmuje swoją treścią treść wynikającą z dokumentów przedstawionych przez powoda i wygenerowanych z jego elektronicznej bazy danych.

Należy także zwrócić uwagę, że w rozpoznawanej sprawie pozwana nie podniosła żadnych zarzutów, które dotyczyłyby treści dokumentów przedstawionych przez powoda. Podnosiła jedynie, że nie podpisywała z powodem żadnej umowy, co jest prawdą. Umowa została jednak zawarta nie w formie pisemnej, ale poprzez wymianę oświadczeń woli w formie elektronicznej.

W związku z powyższym powodowi należały się odsetki w kwocie 192,13 zł za okres od dnia 12 grudnia 2013 roku do dnia 7 stycznia 2015 roku, objęte żądaniem powoda. Strony umówiły się bowiem, że zarówno odsetki kredytowe, jak i odsetki za opóźnienie będą oprocentowane według stopy procentowej wynoszącej 16% w stosunku rocznym. Treść postanowień zawartych w § 4 ust. 2-4 oraz § 9 ust. 2 lit. b) umowy wskazuje, że jeżeli chodzi o wysokość tych odsetek (zarówno kredytowych, jak i za fakt opóźnienia w zwrocie pożyczki) została określona na poziomie odsetek

maksymalnych w znaczeniu określonym przez przepisy art. 359 § 2¹⁻² k.p.c., w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 stycznia 2015 roku.

Kwotę 192,13 zł należało zasądzić z odsetkami ustawowymi za okres objęty żądaniem, to jest od dnia 8 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Odsetki od dnia 8 stycznia 2015 roku są oczywiście odsetkami za fakt opóźnienia w zapłacie odsetek (art. 482 § 1 k.p.c.), przy czym za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku Kodeks cywilny określa stopę procentową odsetek ustawowych za fakt opóźnienia mianem „odsetek ustawowych za opóźnienie” (art. 481 § 1 k.c.).

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, że zmienia częściowo zaskarżony wyrok:

a) w punkcie II w ten sposób, że zasądza od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. dodatkowo kwotę 192,13 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

b) w punkcie III w ten sposób, że zasądzoną od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 401,38 zł tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższa do kwoty 466,42 zł.

W związku z tym, że wyrok Sądu pierwszej instancji został częściowo zmieniony w zakresie orzekającym o żądaniu pozwu, to miało to wpływ na rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję stanowi przepis art. 100 zd. 1 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Z uwagi na to, że powództwo zostało częściowo oddalone, Sąd Okręgowy stosunkowo rozdzielił koszty procesu pomiędzy stronami, mając na względzie fakt, w jakiej części żądanie pozwu zostało uwzględnione.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu z dnia 31 stycznia 1991 roku, II CZ 255/90 (OSP 1991, z. 11, poz. 279), stosunkowy podział kosztów procesu (art. 100 k.p.c.) dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, ustalonych stosownie do zasad z art. 98 § 2 i 3 k.p.c. (oraz art. 99 k.p.c.), w wypadkach tam wskazanych. Sumę tę dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swymi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty, stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeżeli poniesione przez stronę koszty przewyższają obciążający ją udział – zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica.

Ogółem koszty procesu w rozpoznawanej sprawie wyniosły w pierwszej instancji 661,28 zł.

Powód poniósł koszty w kwocie 651,58 zł, obejmujące:

a) opłatę od pozwu – 30 zł,

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł (k. 25),

c) opłatę za przekazanie środków pieniężnych – 0,38 zł,

d) opłatę pocztową – 4,20 zł (k. 94),

e) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 – tekst jednolity ze zmianami).

Pozwana poniosła koszty w kwocie 9,70 zł, obejmujące opłaty pocztowe za przesłanie pism procesowych do Sądu – 5,50 zł i 4,20 zł (k. 8, 97).

Pozwana przegrała sprawę w 0,72 części, ponieważ w takim zakresie zostało uwzględnione żądanie pozwu (1392,13 zł : 1930,64 zł = 0,72). Powód przegrał sprawę w 0,28 części.

Udział w sumie kosztów procesu obciążający pozwaną wynosi 476,12 zł (= 661,28 zł · 0,72). Udział w sumie kosztów procesu obciążający powoda wynosi 185,16 zł.

Ponieważ poniesione przez powoda koszty (651,58 zł) o 466,42 zł przewyższają obciążający go udział, zasądzeniu na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów procesu podlega ta właśnie różnica.

*

W pozostałej części apelacja powoda jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił apelacji w zakresie, w jakim dotyczyła rozstrzygnięcia oddalającego powództwo o zapłatę kwoty 538,51 zł z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 8 stycznia 2015 roku.

Jeżeli chodzi o opłaty za pisemne upomnienia pozwanej, to po pierwsze należy wskazać, że powód udowodnił, że wysłał jedynie pisma w dniach 30 stycznia 2014 roku (k. 42-43), 17 lutego 2014 roku (k. 44-45) i 3 marca 2014 roku (k. 46-47). W odniesieniu do pism z dnia 4 kwietnia 2014 roku i z dnia 11 czerwca 2014 roku brak jest dowodów potwierdzających, że pisma te zostały wysłane.

Po drugie, wskazane wyżej trzy pierwsze pisma zostały wysłane na adres, który nie znajduje żadnego uzasadnienia ani w treści umowy, ani też w pozostałym materiale procesowym zebranym w rozpoznawanej sprawie. K. R. zaprzeczyła, że pisma te zostały jej doręczone, jak również zaprzeczyła, aby cokolwiek wiązało ją z adresem przy ul. (...) i nazwą podmiotu prowadzącego pod tym adresem działalność gospodarczą (k. 96).

Po trzecie, ryczałtowe określenie w umowie wysokości opłat za wysyłanie do dłużnika pisemnych upomnień na poziomie 45 zł za pisemne upomnienie, należy uznać za niedozwolone postanowienie umowne w znaczeniu określonym przez przepisy art. 385¹ § 1 zd. 1, § 2 i § 3 k.p.c.

Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Przepis art. 385¹ § 2 k.c. stanowi, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Przepis art. 385¹ § 3 k.c. stanowi, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Umowa, która stanowi podstawę faktyczną powództwa w rozpoznawanej sprawie zawarta została między przedsiębiorcą a konsumentem.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że postanowienia zawarte w § 9 ust. 5 i 6 dokumentu zatytułowanego „Umowa pożyczki odnawialnej” (k. 30), w § 9 dokumentu zatytułowanego „Załącznik 2 – Regulamin udzielania pożyczek przez (...) Sp. z o.o.” oraz w dokumencie zatytułowanym „Załącznik 3 – Tabela Opłat i Prowizji na dzień zawarcia Umowy” nie były uzgadniane indywidualnie między stronami.

Wskazane wyżej postanowienia umowne nie dotyczą „głównych świadczeń stron”.

W ocenie Sądu Okręgowego wskazane wyżej postanowienia umowne określające opłaty za wysłanie upomnienia kształtują prawa i obowiązki pozwanej (konsumenta) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Przedsiębiorca nie może tych opłat kształtować w sposób dowolny, w zupełności odbiegający od rzeczywistych kosztów. Windykacja nie może stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy.

Opłaty za konkretne czynności windykacyjne nie mogą odbiegać od rzeczywistych kosztów poniesionych z tego tytułu przez przedsiębiorcę. Wszystkie ewentualne koszty muszą być ustanowione w cenach rynkowych, przy uwzględnieniu zasady, zgodnie z którą konsument nie może zostać obciążony całością kosztów prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę. Oczywiście może w tych kosztach partycypować, nie oznacza to jednak, że będzie pokrywał opłaty z tytułu umowy o pracę windykatora czy komórki organizacyjnej przedsiębiorcy zajmującej się windykacją należności.

Określenie kosztów wysłania upomnienia na poziomie przekraczającym dziesięciokrotność opłaty za wysłanie listu poleconego za pośrednictwem Poczty Polskiej Spółki Akcyjnej, będącej operatorem wyznaczonym w znaczeniu określonym przez przepisy ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2016 r., poz. 1113), kształtuje obowiązki pożyczkobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy.

Powyższe uwagi odnoszą się odpowiednio do naliczonych przez powoda „opłat miesięcznych za utrzymanie konta” oraz „opłat i prowizji za wypłatę środków”.

Przyjęcie, że łączna wysokość „opłaty i prowizji” za wypłatę kwoty 600 zł miałyby stanowić kwotę 105 zł, oznacza, że za samą techniczną czynność wypłaty pożyczkodawca miałby otrzymać kwotę stanowiącą 17,5% kwoty pożyczki, niezależnie od oprocentowania pożyczki, które w umowie z dnia 12 października 2013 roku określone zostało na poziomie odsetek maksymalnych.

W związku z tym, że powództwo podlegało oddaleniu w części obejmującej żądanie zapłaty „opłat i prowizji od wypłaty środków”, „opłat miesięcznych za utrzymanie konta” oraz „opłat za pisemne upomnienie”, oddaleniu podlega również żądanie zapłaty kwoty 38,51 zł, stanowiącej sumę odsetek za opóźnienie od sumy wskazanych kwot (410 zł) za okres od dnia 13 maja 2014 roku do dnia 7 stycznia 2015 roku.

*

Na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od K. R. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 55,69 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Ogółem koszty postępowania odwoławczego w rozpoznawanej sprawie wyniosły 214,20 zł i poniósł je wyłącznie powód. Koszty te obejmują opłatę od apelacji – 30 zł (k. 128, 130), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 180 zł oraz opłatę pocztową za wysłanie przesyłki poleconej – 4,2 zł (k. 115).

Pozwana przegrała sprawę w drugiej instancji w 0,26 części, ponieważ w takim zakresie apelacja została uwzględniona (192,13 zł : 730,64 zł = 0,26). Powód przegrał sprawę w drugiej instancji w 0,74 części.

Udział w sumie kosztów postępowania odwoławczego obciążający pozwaną wynosi 55,69 zł (= 214,20 zł · 0,26). Udział w sumie kosztów postępowania odwoławczego obciążający powoda wynosi 158,51 zł.

Ponieważ poniesione przez pozwanego koszty (214,20 zł) o 55,69 zł przewyższają obciążający go udział, zasądzeniu na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów procesu podlega ta właśnie różnica.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Por. wyrok SOKiK z dnia 27 kwietnia 2012 roku, XVII Amc 5533/11; uzasadnienie wyroku SN z dnia 4 marca 2010 roku, I CSK 404/09, Lex nr 577432.